

RATAHALLINTOKESKUKSEN INFRANHALLINTAJÄRJESTELMÄ

1. Taustaa

Rautatiemaailman muuttuva toimintaympäristö tulee asettamaan rautatieinfraan liittyvän tiedon hallinnalle entistä suurempia ja monipuolisempia haasteita. Toimijoiden määrä alalla kasvaa muun muassa siirryttäessä peruskunnossapidon kilpailuttamiseen. Tiedon jakaminen konsulleille ja uusille urakoitsijoille tulee nousemaan merkittävään asemaan. Näköpiirissä oleva liikenteen avaaminen kilpailulle vaatii nykyisistä radan kunnossapitäjistä ja liikennöitsijöistä riippumatonta rataverkkoon liittyvän tiedon saantia. Nykyistä ajanmukaisempaa tietoa rataverkon tilasta tarvitaan myös rataverkon seurannan ja päätöksenteon tueksi. Tämä korostuu erityisesti RHK:n sisällä. Myös EU:n direktiivit mm. yhteentoimivuuden teknisine eritelmineen tulevat vaatimaan rautatiealalla yhä suurempaa tiedon avoimuutta.

Rautateiden organisaatiomuutoksessa vuonna 1995 radanpitoon liittyvät rekisterit jäivät perustetun VR-Yhtymä Oy:n ja sen yhtiöiden (mm. Oy VR-Rata Ab ja VR Osakeyhtiö) hoitoon. Toisinkin olisi voitu toimia: Esimerkiksi tiemaailmassa tuotanto- ja hallintotoimintoja eriytettäessä tienpitoon liittyvät rekisterit siirrettiin jo alussa Tielaitoksen hallinnon, nykyisen Tiehallinnon vastuulle. Ratamaailmassa rekistereitä on tähän saakka pidetty yllä siten, että Ratahallintokeskus on tilannut haluamiensa rekistereiden ylläpidon VR:ltä.

RHK:ssa rekistereiden oma ylläpito on keskittynyt lähinnä kiinteistönhallintajärjestelmä KHJ:n ympärille. KHJ kattaa koko valtakunnan ja on koko ajan aktiivikäytössä. Järjestelmä toimii karttapohjaisen käyttöliittymän avulla. Järjestelmään viety kiinteistötieto on käytettävissä myös kaupallisen paikkatieto-ohjelmiston (ArcMap) avulla.

2. RHK:n visio infranhallintajärjestelmästä

Rataverkon infra- ja muiden tietojen hallinnan visiona on ajantasainen, helppokäyttöinen sähköinen työkalu infratiedon hallinnan toteuttamiseen. Infranhallintajärjestelmä sisältää tiedot radasta ja sen laitteista niin, että kaikki tietoa tarvitsevat saavat tiedot helposti. Yhdestä tiedosta on olemassa vain yksi totuus. Infranhallintajärjestelmä tulee olemaan osa koko RHK:n uudistettua tietojärjestelmää.

Järjestelmässä nykyiset mm. Oy VR-Rata Ab:ssä ja RHK:ssa olevat ratamaailman rekisterit on koottu RHK:n hallitsemaksi sähköiseksi tietokantaratkaisuksi, jolla on yhteinen ohjelmistoalusta. Uusi järjestelmä on riippumaton urakoitsijoista, liikennöitsijöistä sekä mahdollisista tietojärjestelmän palveluntarjoajista, jolloin kaikki rataverkolla ja siihen liittyvissä suunnittelutehtävissä tulevaisuudessa toimivat ovat tasapuolisessa asemassa tietojen saannin suhteen. Tulevaisuudessa tietoja voidaan katsella ja muokata web-sovelluksen kautta karttapohjalla.

Muokkaus-oikeudet annetaan vain tietyille RHK:n ja kunnossapitäjien ja muiden urakoitsijoiden edustajille, ja ylläpitovastuut on selkeästi määritelty. Kunnossapitäjien päivityksiä valvoo alueisännöitsijä. Tallennettaville tiedoille on määritelty tapauskohtaiset päivitysvasteet.

Tietojärjestelmä tuottaa tietoa kunnossapidon ja korvausinvestointien suunnittelun ja rataverkon kehittämisen tarpeisiin sekä liikennejärjestelmän suunnitteluun ja rataverkon kapasiteetin jakamiseen. Tietojärjestelmän avulla voidaan saada tietoa radan kunnan kehitymisestä ja kunnossapitotoimien vaikutuksesta radan elinkaareen. Samalla kunnossapitourakoitsijoiden uuden tiedon tuotto helpottuu ja historiatietoa voidaan käyttää paremmin hyväksi.

Tietojärjestelmän ja RHK:n kirjanpidon avulla rataomaisuuden alueellinen määrittely helpottuu. Järjestelmien avulla nähdään rataosakohtaiset kunnossapitokustannukset. Väyläomaisuusraportointi mm. liikenne- ja viestintäministeriölle helpottuu.

Järjestelmän kehitystyön yhteydessä Ratahallintokeskuksessa tutkitaan myös tarvetta kunnossapidon ohjausjärjestelmälle. Hyvä tietokantaratkaisu parhaassa tapauksessa säilyttää vanhojen ratamestarien lähes korvaamattoman tietotaidon.